

חוי דעת

ההלכה השבועית מבית לימודי דעת | מרכז ללימודי הלכה

לימודי דעת
LIMUDEI DAAT
ללמוד • לדעת • להתקדם

בגליון השבוע

עירוב

אין ללמוד הלכה למעשה מתוך גליון זה. בכל שאלה יש להוועץ במורה הוראה.

עלון מס'
40

מדיני שבת

ראינו לנכון לסכם בקצרה (ע"פ מה שנכתב בגיליונות הקודמים) כמה מהסיבות שמחמתם יש שאינם סומכים על עירוב הנעשה בעיר, ועל כל אחד לעשות שאלת רבו האם ניתן לסמוך על העירוב שבעירו או לא.

א. כשעושים עירוב בעיר מסתמכים על היקף העיר שנעשה ע"י צורת הפתח, ולצורת הפתח ישנם דינים רבים שמצוי בהם מכשולים, כגון שיקרע איזה חוט, או שאחד העמודים יזוז ממקומו ולא יהיה החוט מכונן כנגדו. ועוד, שהמ"ב (סימן ס"ב ס"ק נ"ט.) כתב שנכון לחוש לדעת הרמב"ם שאם מקיפים את כל המקום ע"י צורת הפתח צריך שלא יהיה בין עמוד לעמוד יותר מעשר אמות. [אבל השו"ע (סימן ס"ב סעיף י.) פסק להקל בזה], ובעירוב עירוני בדרך כלל יש בין עמוד לעמוד יותר מעשר אמות.

ב. לפי מה שהבאנו לעיל שרשות הרבים א"א להקיף ע"י צורת הפתח, ופעמים שיש לחוש לרחובות מסוימים שהם רשות הרבים מדאורייתא (עין ביאור הלכה סימן שמ"ה ד"ה שאין שישים רבוא וכו'). ונביא בזה קיצור השיטות בעניין זה: יש הסוברים (שו"ע סימן שמ"ה סעיף ז', ועיי"ש עוד פרטים הנצרכים בשביל שיהיה רה"ר) שרשות הרבים מדאורייתא היא כל שהרחוב רחב 16 אמה, ולפי דעה זו ברוב הערים שלנו יש רשות הרבים דאורייתא. אלא שזה אינו פשוט, כיון שיש סוברים (חזו"א סימן ק"ז ס"ק ה' ז') שפעמים שהגדירות והבנינים מצטרפים למחיצות, וע"י עיקום הרחוב נמצא שיש לרחוב מחיצות גמורות. ויש

הרמב"ם (הל' שבת פרק כ"ז הלכה א') סובר שמן התורה יש איסור ללכת חוץ למקומו יותר מ"ב מיל (י"ב מיל: לשיטת הגר"ח נאה 11,520 ק"מ, ולשיטת החזו"א 13,824 ק"מ), וזה נלמד מן הפסוק: "שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו" (שמות ט"ז כ"ט), ופסוק זה נאמר לדור המדבר, ומחנה ישראל היה אז י"ב מיל, ועל זה נאמר להם שלא יצאו ממקומם. וחז"ל אסרו לצאת יותר מאלפיים אמה. אבל שיטת התוס' והרא"ש (עירובין דף י"ז ע"ב) שמן התורה אין איסור תחומין כלל, וכל האיסור הוא רק מדרבנן שאסרו לצאת יותר מאלפיים אמה. והנפק"מ בזה בדין ספיקות, שאם זהו דין דאורייתא צריך להחמיר, ואם זהו דין דרבנן אי"צ להחמיר בספק, משום שספק דרבנן לקולא.

ולמעשה, בשו"ע (סימן ת"ד סעיף א') פסק להחמיר ש"ב מיל זהו דין דאורייתא, אבל דעת הגר"א נוטה להקל שאין איסור תחומין מדאורייתא בכל אופן. (עין מ"ב סימן ת"ד ס"ק ז')

מהיכן מודדים אלפיים אמה?

האיסור ללכת אלפיים אמה הוא מחוץ ל"מקומו". ומהו "מקומו"? המקום בו הוא קנה שביתה בכניסת השבת [כל בין השמשות].

ויש בזה ג אופנים:

א. אדם שנמצא בכניסת השבת מחוץ לעיר במקום שאינו מוקף מחיצות, הרי אנו מחשיבים את מקום שביתתו בד' אמות סביבותיו [דהיינו בס"ה שמונה

סוברים, (בשו"ע שם) שצריך שיעברו ברחוב שישים רבוא (600,000) בני אדם בשביל להחשיבו לרה"ר. אמנם גם בזה ישנו נידון בפוסקים כיצד להחשיב שישים שישים רבוא בנ"א, האם מספיק מה שמתגוררים במקום זה כמות כזו של אנשים, או דווקא אם הם עוברים ברחוב. ומה הדין כשעוברים ברחוב מסויים בעיר כמות כזו של אנשים, האם זה עושה את כל העיר לרה"ר, או שרק רחוב זה לבדו הוא רה"ר.

ג. לפי מה שכתבנו לעיל שבמקום בו מתגוררים גויים או יהודים המחללים שבת בפרהסיא [באופן שאינם מוגדרים בהלכה כ"תינוק שנשבה"] א"א לעשות עירוב חצירות אלא א"כ משכירים מהם את רשותם, ובעיר שלמה קשה מאד לשכור מכולם את רשותם, ומסתמכים על מה שושכרים את הרשויות של הגויים מן השלטון או חברת החשמל וכדו', שגם בזה יש מפקפקים.

ד. ויש עוד עניין, שאסור שיהיה שטחים ריקים בגודל בית סאתים על בית סאתים [5000 אמה מרובעות] בתוך המקום המוקף מחיצות, דבר שיכול להיות מצוי בעירוב כללי של העיר.

עירוב תחומין

מתקנת חכמים שאסור לאדם ללכת חוץ למקומו (שו"ע שצ"ז סעיף א') יותר מאלפיים אמה. (אלפיים אמה: לשיטת הגר"ח נאה- 960 מטר, לשיטת החזו"א- 1,152 ק"מ.)
ונחלקו הפוסקים מה הדין מן התורה,

הלכות שבת - המשך

תכנית הלכות מילה וגירות מבית למודי דעת

עוד תכנית מבית היוצר של למודי
דעת פרי עטו של

הרב א. אלהרר שליט"א

הכוללת את כל הלכות מילה וגירות
כהכנה לבחינות הסמיכה ברבנות.

• **שעורים בהלכות מילה**
סימנים ר"ס-רס"ו

• **שעורים בהלכות גירות סימנים**
רס"ח-רס"ט

• **4 חדשי לימוד בלבד**

• **מבחנים תקופתיים**

• **תמיכת הרב א. אלהרר שליט"א**
במייל ובטלפון

עכשיו במחיר במיוחד!

לפרטים נוספים 03-6166340

ויש לשים לב, שאין שם העיר קובע בזה, וכגון שתי שכונות מאותה עיר, אם יש ביניהם יותר משבעים אמה ושני שלישי אמה אינם נחשבים כעיר אחת לענין זה, ויש למדוד אלפיים אמה לכל שכונה בפני עצמה. [אלא א"כ שתי השכונות מוקפות מחיצות ביחד, כגון שעשו מחיצות לעירוב סביב כל העיר, שאז מחמת המחיצות נחשבת כל העיר הזו כד' אמות].

בגליון הבא:

- **דין רבוע העיר.**
- **האם יש איסור ללכת בתוך התחום יותר מאלפיים אמה?**
- **כיצד ניתן להתיר את היציאה מחוץ לאלפיים אמה?**
- **העושה עירוב תחומין האם עדיין יש לו אלפיים אמה מהעיר בכל צד?**

על שמונה אמות], ומשם והלאה יש לו אלפיים אמה. (שו"ע סימן שצ"ז סעיף א', ועיין סימן שצ"ו סעיף א' ברמ"א ומ"ב ס"ק ט').

ב. אדם שנמצא בכניסת השבת מחוץ לעיר במקום המוקף מחיצות, הרי אנו מחשיבים את כל המקום המוקף מחיצות כד' אמות, ומחוץ למקום זה יש לו אלפיים אמה. (סימן שצ"ו סעיף ב').

ג. אדם שנמצא בכניסת השבת בתוך העיר אפ"י אם אינה מוקפת מחיצות הרי כל העיר נחשבת כד' אמות ויש לו אלפיים אמה מחוץ לעיר ואילך. (דין פשוט הוא בכמה מקומות בהל' תחומין, עיין סימן שצ"ח סעיף י', ועוד).

מהי עיר שנחשבת כולה כד' אמות?

בשביל להחשיב את העיר כד' אמות [כשאינה מוקפת מחיצות], שלא תתחלק העיר ע"י הפסק של משבעים אמה ושני שלישי אמה. וכן בית בקצה העיר נחשב לחלק מן העיר רק באופן שהוא בתוך שיעור זה, ואז אפשר למדוד אלפיים אמה מבית זה ואילך. (שו"ע סימן שצ"ח סעיף ה').

לומדים הלכה למעשה בשיטה ייחודית בקצרה, בעיון או לסמיכה ברבנות

איך לומדים:

ליזוי ותמיכת רב

מענה רב לשאלות במייל
ובטלפון, הכנה וסיוע
לבחינות הרבנות

מבחנים

תקבל כלים ועזרים ללימוד,
לזיכרון ולהעמקה המביאים
לשליטה בחומר לאורך זמן

שיעורים

כל 3 ימים תקבל למייל
שיעור הכתוב בשיטה
בהירה וממוקדת

הירשם עוד היום לאחד ממסלולי הלימוד שלנו
והצטרף לאלפי לומדים בארץ ובעולם
המגיעים לרמה גבוהה בידיעת ההלכה

לקבלת העלון ישירות למייל שלך: daat@limd.co.il

